

● Fornorskingen av reindriffta fortsetter i 2017.

Samisk reindrift en saga blott?

GJESTEN

ELLINOR MARITA JÁMA

Leder i Norske Reindrifftsamers
Landsforbund (NRL)

En million mennesker har fulgt familien Sara på NRK2 reinflytting minutt for minutt, på deres ferd fra vinter til sommerbeite den siste uken. Dette er virkelig sakte TV, her er det ene alene været og reinen som bestemmer tempo. Det har skapt en del utfordringer for NRK, og har også ført til at de har måttet ta en pause fra sendingen. Mange utenfor reindriffta har blitt fasinert, ja noen har til og med blitt hektet. Selv om det til tider har vært mye busker og sovende rein å se på, så har det vært mange fine TV-øyeblikk.

Det vakreste øyeblikket for meg var nok når Aslak Ante viste sin kjærlighet til kona og reinen

Høyesterett. For en ung reindrifftutøver krever det styrke og mot til å gå til sak mot staten, det står respekt av hans handling. Han vil bane vei for alle andre reindrifftungdommer.

Familien Sara har virkelig bydd på seg selv, og har på en formidabel måte vært med å formidle viktig kunnskap om reindriffta. Vi har fått sett at hele storfamilien med alle generasjoner er med. Fra besteforelder til barn. Den yngste i følget er 9 måneder gamle Mihkkal Heandrat. Dette viser at reindrifften er ei næring hvor hele familien er inkludert og at det ikke bare er en person som lever av reindrifften.

Derfor er det et paradoks at staten ønsker å fornorske reindriffta med blant annet å gå bort fra ei familiebasert næring til å bli enkeltmanns næring. Det viktigste for staten er at reindrifften skal være en rasjonell og markedsorientert næring. Dette kommer også tydelig fram i den nye stortingsmeldingen om reindrift som ble lagt fram i april. Det er nå 25 år siden forrige stortingsmelding om reindrift. Derfor har det vært store forventninger når regjeringen for snart fire år siden annonserte at de

foreslåtte tiltak, og har heller ikke forstått hvor sammensatt reindriffta er. I tillegg har ikke statsråden evnet å lytte til de som sitter på spisskompetansen om reindrift, nemlig reindrifftas næringsorganisasjon NRL. Det er denne meldingen et bevis på.

Det har vært gjennomført gode konsultasjoner, og statsråden har vært engasjert og involvert. Likevel ble det ikke oppnådd enighet med NRL og Sametinget. Statsråden hadde en unik mulighet til å levere ei stortingsmelding med støtte fra reindriffta, hadde han evnet å lytte til oss og respektert vår kunnskap om reindrift. Dette oppfatter vi som ren arroganse og en ovenfra og nedholdning om at «dere ikke skjønner deres eget beste, staten vet best. Derfor er våre løsninger det som er det beste for dere».

Alle kjenner til fornorskingsprosessen som ble ført mot samene. Et mørkt kapittel i den norske historien, og som mange ville vært foruten. Men denne meldingen er regjeringen så til de grader med på å videreføre fornorskningen av reindrifftssamene. Hvis denne går gjennom Stortinget slik den foreligger, ja da er de med på å videreføre den

med å kjøre ut reinfor formet som et hjerte med bokstaven R for Ravdna. Det sterkeste TV-øyeblikket var når Jovsset Ante ble intervjuet etter å ha fått beskjeden om at staten, ved Landbruksdepartementet, anker saken hans til Høyesterett. Jovsset Ante gikk nemlig for to år siden til sak mot staten for at de krevde at han skulle redusere flokken sin fra 150 til 75 rein. Et reintall det ikke går an å leve av, noe som betyr at han må avvikle sin drift som hans familie har drevet i generasjoner.

Han har vunnet både i tingretten og lagmannsretten, og nå venter

ville lage ei ny stortingsmelding.

Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL) har vært tydelig på at det er viktig og helt avgjørende med et godt kunnskapsgrunnlag når en ny stortingsmelding skal skrives, og oppfordret derfor til å lage en NOU før ei stortingsmelding. Dette hadde ikke regjeringen tid til da det var viktig å få gjennom en stortingsmelding i denne perioden. Stortingsmeldingen bærer preg av at statsråden har hatt hast med å legge fram en melding, da kunnskapsgrunnlaget er fryktelig dårlig. Statsråden har ikke gode nok kunnskaper om reindrifta og de

mørke historien vi helst vil legge bak oss. Kan Stortinget virkelig ha det på sin samvittighet?

At meldingen kommer 5. april, og at det nå gjennomføres høring 26. april, viser også total mangel på kunnskap om reindriftsforhold. Tiden vi nå er inne i er den travleste og viktigste tiden på året, med vårflytting som for øvrig er vårens vakreste eventyr, men som også er årets mest kritiske periode, da det er like før kalving.

Dette gjør at svært få har muligheten til å delta på høringen om en melding som vil ha så stort betydning for reindrifta. De som

virkelig er berørt har derfor ikke en sjanse til å delta på høring på ei stortingsmelding som skal legge politiske føringer for lang tid framover.

I tillegg er det en ekstraordinær situasjon i Finnmark, med de verste beiteforholdene på 17 år. På bakgrunn av dette så er det helt uhørt at næringskomiteen skal behandle ei melding hvor de som er berørt ikke har mulighet til å kunne sette seg inn i meldingen, og heller ikke delta i høring da alle tilgjengelige ressurser behøves ved flokken. Det er også en svekkelse for næringskomiteens del, da de går glipp av

nyttig kunnskap ut fra reineierens ståsted.

Som leder i NRL har jeg på det sterkeste anmodet næringskomiteen om å utsette behandlingen av meldingen slik at de får et bedre kunnskapsgrunnlag og kan behandle meldingen på en forsvarlig måte og at det vedtas en politikk som er til det beste for reindrifta. Regjeringen har ikke evnet å ta inn over seg viktig og nødvendig kunnskap for å kunne få til en reindriftsmelding til reindriftens beste. Dette er ei melding som skal kontrollere, diktere og fornorske reindriften. Det er ikke reindrifta verdig.

Ett av ankepunktene i meldinga er at regjeringen ønsker å endre reindriftsloven for å prioritere økologisk bærekraft. Dette er vi helt uenig i da vi har ulik forståelse av innholdet i bærekraftsbegrepet. En positiv og framtidsrettet utvikling av reindriftsnæringen forutsetter at reindriften er premissleverandør for innholdet i bærekraftsbegrepet. NRL mener bærekraftsmålene griper inn i hverandre og er basert på samspillet mellom tilgjengelige beitearealer, reinflokken og menneskene i næringen.

En stabil ressursituasjon vil sikre det økonomiske grunnlaget i

næringen, samtidig som det forutsetter at tapene til rovvilt betydelig reduseres. Forutsigbarhet i forhold til beitegrunnlag og rovviltsituasjon er sentrale elementer i forhold til å sikre reindrift som en spesifikk samisk næring og urfolksnæring, og skal bidra til å sikre reindriftens kulturelle bærekraft.

Dersom det materielle grunnlaget for reindriften rives vekk, vil den samiske reindriften ikke kunne eksistere.

Vi har krevd en helhetlig gjennomgang av reindriftsloven for at vi kan få rettet opp de skjevheter som er i loven. Det ønsker ikke

staten, de endrer den støtt og stadig slik det passer dem, noe som fører til mer kontroll og fornorskning av reindrift.

Men å endre loven slik at vi unngår at flere havner i samme situasjon som Jovsset Ante, det ønsker de ikke.

Og la oss nå håpe at Jovsset Ante Sara vinner fram i Høyesterett. At næringskomiteen sier nei til en fornorskning av reindrifta, og ja til en framtid for samisk reindrift slik at 9 måneder gamle Mihkkal Heandrat i framtiden kan ha med seg sin familie på vårens vakreste eventyr.

FORMIDLER VIKTIG KUNNSKAP: Familien Sara har virkelig bydd på seg selv, og har på en formidabel måte vært med å formidle viktig kunnskap om reindrifta. Vi har fått sett at hele storfamilien med alle generasjoner er med. Fra besteforelder til barn. Den yngste i følget er 9 måneder gamle Mihkkal Heandrat. Dette viser at reindriften er ei næring hvor hele familien er inkludert og at det ikke bare er en person som lever av reindriften, skriver kommentatoren. **FOTO: NRK**